

Sygn. akt VIII U 1611/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Trybulec-Czernek

Protokolant: st. sekr. sąd. Barbara Urmańska

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2014 r. w Gdańsku

sprawy J. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 25 września 2013 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu J. L. prawo do emerytury od dnia 30 sierpnia 2013r. i stwierdza , że pozwany nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

/na oryginale właściwy podpis/

Sygn. akt VIII U 1611/13

Artykuł I. U Z A S A D N I E N I E

Decyzją z dnia 25 września 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu J. L. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, bowiem nie udowodnił on 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 1 rok, 8 miesięcy i 28 dni. Do okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) od 1 września 1968 roku do 30 czerwca 1993 roku, z wyłączeniem okresu zatrudnienia jako pracownik młodociany, okresu służby wojskowej oraz urlopu bezpłatnego. Organ rentowy wskazał, iż przedłożone przez ubezpieczonego dokumenty nie pozwalają na ustalenie charakteru wykonywanej przez niego pracy oraz iż w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku nie wymieniono prac budowlano – montażowych jako prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony J. L. domagał się uwzględnienia powyższego okresu zatrudnienia jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Ubezpieczony podniósł, iż z wykształcenia jest monterem instalacji wentylacji, dodatkowo ukończył kurs spawalniczy i posiada książeczkę spawacza. Ubezpieczony podał, iż do zakresu wykonywanych przez niego robót należał m.in. montaż wentylacji, rurociągów przesyłowych i urządzeń sanitarnych oraz pracował na budowie elektrowni wodnej, elektrowni jądrowej w Ż. – przy montażu i spawaniu układanego rurociągu instalacji. Układanie i spawanie rurociągów – instalacji odbywało się w wykopach, kanałach

ciepłowniczych, a także na estakadach oraz nowo powstających obiektach, takich jak kotłownie, oczyszczalnie ścieków, stacje uzdatniania wody.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. L. urodził się w dniu (...) roku.

Niesporne.

W okresie od 1 września 1968 roku do 30 czerwca 1993 roku ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w G..

W okresie od 25 lutego 1971 roku do 14 czerwca 1971 roku ubezpieczony odbywał kurs podstawowy ze spawania acetylenem. W dniu 15 czerwca 1971 roku ubezpieczony złożył egzamin z tego spawania.

W ramach powyższego zatrudnienia, w okresie od 24 kwietnia 1972 roku do 8 kwietnia 1975 roku ubezpieczony odbywał służbę wojskową.

Od dnia 21 kwietnia 1975 roku ubezpieczony pracował na stanowisku monter instalacji wentylacyjno – klimatyzacyjnej. Od 1 października 1977 roku pracodawca powierzył ubezpieczonemu obowiązki brygadzysty monterów wentylacji. Od 31 stycznia 1979 roku ubezpieczony pracował na stanowisku monter przy budowie lotniska w S. w. Z.. Od 1 kwietnia 1982 roku ubezpieczony pracował na stanowisku monter instalacji powietrznych. Od 2 maja 1984 roku pracodawca powierzył ubezpieczonemu obowiązki brygadzysty brygady wentylacyjno – wodno – kanalizacyjnej oraz od 1 lipca 1985 roku brygadzysty w KR-22 w kotłowni w R.. Od 1 października 1986 roku ubezpieczony pracował na stanowisku monter sanitarnego w (...)W okresie od 2 stycznia 1987 roku do 31 grudnia 1987 roku ubezpieczony pracował na budowie eksportowej. Od 1 grudnia 1989 roku ubezpieczony pracował na stanowisku monter instalacji wentylacyjnych.

W okresie od 3 kwietnia 1991 roku do 31 grudnia 1992 roku ubezpieczony przebywał na budowie eksportowej, korzystając w tym okresie z urlopu bezpłatnego.

Ubezpieczony, bez względu na nazwę zajmowanego stanowiska, w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, zajmował się spawaniem gazowym i elektrycznym rurociągów, rur kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania, wentylacyjnych, sanitarnych. Ubezpieczony montował odcinki rur wymagające spawania, łączył detale. Prace ubezpieczonego polegające na montowaniu związane były ze spawaniem określonych elementów. Ubezpieczony pracował w 4 – 5 – osobowej brygadzie. Pracownicy brygady otrzymywali posiłek regeneracyjny w postaci mleka. Jako brygadzysta ubezpieczony nadzorował pracę pracowników brygady, rano rozdzielał pracę pomiędzy pracowników i jednocześnie pracował.

Dowód: kserokopia kart 2, 3, 6, 7, 18, 19 książeczki wojskowej – k. 4 – 4 verte akt ubezpieczeniowych, kserokopia kart 1, 2, 3 książeczki spawacza nr (...) – k. 19 akt ubezpieczeniowych, świadectwa pracy z 09.07.1993r., 13.05.2002r., angaże, umowy, zakres czynności brygadzysty w aktach osobowych w kopercie – k. 20, zeznania świadka K. S. – 00:02:08 – 00:12:49 płyta Cd w kopercie – k. 25, zeznania świadka M. C. – 00:12:49 – 00:20:27 płyta Cd w kopercie – k. 25, zeznania świadka F. K. – 00:20:27 – 00:27:51 płyta Cd w kopercie – k. 25, zeznania ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony – 00:28:09 – 00:39:19 płyta Cd w kopercie – k. 25.

W dniu 8 sierpnia 2013 roku ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił 30 lat, 3 miesiące i 23 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 1 rok, 8 miesięcy i 28 dni pracy w warunkach szczególnych, tj. okres od 3 kwietnia 1991 roku do 31 grudnia 1992 roku.

Decyzją z dnia 25 września 2013 roku organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na fakt, iż ubezpieczony nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Niesporne.

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zawarte w aktach sprawy, w tym w aktach ubezpieczeniowych, aktach osobowych, których wiarygodność nie była kwestionowana w trakcie postępowania przez żadną ze stron, zatem również Sąd uznał je za miarodajne dla dokonania ustaleń. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków K. S., M. C., F. K. oraz zeznaniom ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony jako spójnym, zgodnym oraz wzajemnie się potwierdzającym, a ponadto zgodnym z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Artykuł III. Odwołanie ubezpieczonego J. L. należało uwzględnić.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest prawo do emerytury określonej w przepisie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009, Nr 535 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet, okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet, nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Ubezpieczony swoje prawo do emerytury w obniżonym do 60 lat wieku emerytalnym wiąże z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych, a zatem stosownie do art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej wymaganym jest, aby wykazał on na dzień 1 stycznia 1999 roku 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zm.), t.j. pracy wymienionej w wykazie A tegoż rozporządzenia.

Wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem, w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony ukończył 60 rok życia, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie jest członkiem OFE. Bezspornie zatem, ubezpieczony, poza 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych przebyłym do dnia 1 stycznia 1999 roku, spełnia wszystkie pozostałe wymienione w art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej warunki do przyznania dochodzonego świadczenia.

Wobec powyższego, przedmiotem sporu pozostawało jedynie ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach może zostać uznany okres zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w G..

Sąd uznał zatem za zasadne ustalić charakter pracy ubezpieczonego w spornym okresie. Zaznaczyć należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem stanowiska pracy określonego w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90).

Sąd w związku z tym przeprowadził na tę okoliczność postępowanie dowodowe z dokumentów z akt ubezpieczeniowych, z zeznań świadków oraz z zeznań ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony.

W sądowym postępowaniu odwoławczym, jak już wskazano, okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, Lex Polonica, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84, Lex Polonica). Powtórzyć należy, iż decydujące znaczenie ma rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożone świadectwo pracy w szczególnych warunkach, określające stanowisko pracy, ponieważ o zaliczeniu danego rodzaju pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach decyduje nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale charakter wykonywanych czynności. Należało zatem oprzeć się z jednej strony na zachowanej dokumentacji pracowniczej, a z drugiej na dowodach w postaci zeznań świadków przesłuchanych w sprawie oraz z zeznań ubezpieczonego.

Po przeprowadzonym postępowaniu dowodowym Sąd stwierdził, iż ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie od 16 czerwca 1971 roku do 2 kwietnia 1991 roku, przy czym w okresie od 24 kwietnia 1972 roku do 8 kwietnia 1975 roku ubezpieczony odbywał służbę wojskową. Sąd zważył, iż w okresie od 25 lutego 1971 roku do 14 czerwca 1971 roku ubezpieczony odbył podstawowy kurs spawania i w dniu 15 czerwca 1971 roku złożył egzamin i dlatego zasadnym jest uznanie, iż od 16 czerwca 1971 roku ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych. Sąd zważył również, iż w dokumentacji osobowej ubezpieczonego figuruje nazwa stanowiska pracy ubezpieczonego jako monter instalacji wentylacyjno – klimatyzacyjnej, monter, monter instalacji wentylacyjnych, monter - spawacz. Jednakże, jak już zostało wskazane i co należy podkreślić, o zaliczeniu danego rodzaju pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach decyduje nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale charakter wykonywanych czynności. Charakter wykonywanych przez ubezpieczonego czynności w spornym okresie Sąd ustalił na podstawie zeznań przesłuchanych w sprawie świadków. Współpracownicy ubezpieczonego ze spornych okresów zatrudnienia – świadkowie K. S., M. C., F. K. - zgodnie zeznali, iż ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w spornym okresie wyłącznie jako spawacz. Świadkowie podali zakres wykonywanych przez ubezpieczonego obowiązków zawodowych. Zdaniem Sądu, przesłuchani w sprawie świadkowie posiadają odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy, byli zatrudnieni wraz z nim w tym samym okresie, w tym samym zakładzie pracy, w tym świadek M. C. w C. i N. Zatem wysnuć należy z powyższego wniosek, iż przesłuchani świadkowie najlepiej zorientowani są co do charakteru i specyfiki pracy ubezpieczonego w spornym okresie. Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw, by kwestionować ich wiarygodność w zakresie ustaleń

dotyczących charakteru pracy ubezpieczonego w spornym okresie. Zeznania ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony znalazły odzwierciedlenie w zeznaniach świadków. Ponadto, jak zostało ustalone, ubezpieczony posiada uprawnienia do spawania, który to fakt potwierdzają zapisy w książce spawacza.

W związku z powyższym, wskazać należy, iż analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pod kątem charakteru pracy ubezpieczonego w okresie od 16 czerwca 1971 roku do 2 kwietnia 1991 roku wyraźnie wskazuje, iż była to praca w warunkach szczególnych. W tym okresie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach, tj. pracę spawacza, wymienioną w wykazie A, dziale XIV, poz. 12 cytowanego rozporządzenia, tj. prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym.

Odnosząc się do okresu służby wojskowej odbywanej przez ubezpieczonego zasadnym jest odwołanie się do regulacji prawnych obowiązujących w tym okresie. W niniejszej sprawie zastosowanie będą miały przepisy obowiązujące w okresie od 24 kwietnia 1972 roku do 8 kwietnia 1975 roku.

Przepis art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony (Dz. U. z 1967 r. Nr 44 poz. 440) regulował kwestię zaliczania okresów służby wojskowej - stanowił o zaliczaniu okresu odbytej służby wojskowej do wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu służby podjęli - w określonym ustawowo terminie - zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby albo w tej samej gałęzi pracy. Z kolei w myśl art. 108 ust. 4 powołanej ustawy, zastosowanie miało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318). Zgodnie z § 5 powołanego rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Z cytowanych powyżej przepisów wynikała zasada, że pracownikowi, który (tak, jak ubezpieczony) we wskazanym terminie po zakończeniu służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w chwili powołania do tej służby, okres służby podlegał wliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem. Przez „wszelkie uprawnienia związane z zatrudnieniem” należy przy tym rozumieć nie tylko uprawnienia „ze stosunku pracy”, ale i uprawnienia związane z tym stosunkiem, a więc także uprawnienia w sferze ubezpieczeń społecznych, będące pochodnymi pozostawiania w stosunku pracy.

Mając to na uwadze trzeba stwierdzić, że okres odbywania zasadniczej służby wojskowej przez ubezpieczonego należy zaliczyć do okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Uwzględnienie ww. okresów zatrudnienia wskazuje, iż staż pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą, a zatem, zgodnie z przepisem § 4 cytowanego rozporządzenia, oznacza spełnienie tego wymogu do przyznania ubezpieczonemu świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym. W ocenie Sądu, ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ ukończył 60 rok życia, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, a także spełnił przesłankę co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Z wyżej przytoczonych względów, Sąd, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami zmienił decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od daty ukończenia 60 lat, mając na uwadze dyspozycję art. 129 w zw. z art. 100 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej.

Działając na podstawie przepisu art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd stwierdził, że pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem poczynienie wiążących ustaleń co do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego w spornym okresie, mających wpływ na prawo do wnioskowanego świadczenia, nastąpiło na etapie postępowania sądowego – w oparciu o zeznania świadków, ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony.

SSO Elżbieta Trybulec - Czernek